

บทที่ 3

บทบาทของสตรีในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

บทที่ 8

บทบาทของสตรีในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

8.1 บทบาทของสตรีไทยในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

8.1.1 ด้านเศรษฐกิจ

สตรีไทยได้แสดงบทบาททางเศรษฐกิจไม่น้อยกว่าบุรุษ สตรีเป็นส่วนหนึ่งของแรงงานของชาติ ประกอบอาชีพในทุกวงการ มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของครอบครัวและเป็นกำลังในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ

เดิมสภาพของสตรีไทยในเมืองหลวงมีหน้าที่ คอยปรนนิบัติสามีและผลิตผู้สืบสกุล บุรุษเป็นผู้นำครอบครัว ประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว แรงงานของสตรีจำกัดอยู่เฉพาะงานในครอบครัว

สำหรับสตรีในครอบครัวข้าราชการและได้มีโอกาสเข้ารับการอบรมในวังให้เป็นกุลสตรี เพื่อทำหน้าที่ของภรรยาและแม่บ้านที่ดีต่อไป หรือเพื่อให้มีโอกาสได้รับใช้ใกล้ชิดอยู่กับพระมหากษัตริย์ จึงเป็นความมุ่งหวังสูงสุด (สภาสตรีแห่งชาติ, 2519 : น.164)

ส่วนสตรีในชนบท ซึ่งเป็นสังคมหมู่บ้าน ลักษณะของครอบครัวเป็นการอยู่ร่วมกันระหว่างชายหญิงที่ต้องปฏิบัติงานเท่าเทียมกัน ในชนบทมีอาชีพด้านเกษตรกรรม ต้องการแรงงานที่ใช้สำหรับการผลิต ทุกครอบครัวจำเป็นต้องใช้แรงงานที่มีอยู่ให้ได้ประโยชน์มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นแรงงานของชาย หญิง เด็กหรือผู้ใหญ่ ดังนั้นแรงงานสตรีจึงมีความสำคัญไม่น้อยกว่าบุรุษ

ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอาชีพและการใช้แรงงานของสตรีไทย

สตรีไทยสมัยก่อนมิได้รับการศึกษาเพื่อนำไปประกอบอาชีพ ประเพณีและค่านิยมเก่า ๆ เป็นอุปสรรคที่กีดกันสตรีในการเรียน แต่ชนบทธรรมเนียมประเพณีดังกล่าวก็ต้องเปลี่ยนไปตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อม เมื่อบ้านเมืองเจริญขึ้น มีการติดต่อกับต่างประเทศรับเอาอารยธรรมตะวันตกเข้ามา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย มีการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับสตรีแห่งแรกขึ้นในสมัยรัชการที่ 5 เป็นการยกฐานะของสตรี มีการเรียกร้องความเสมอภาคในความเป็นมนุษย์ระหว่างหญิงและชาย

ในสมัยต่อ ๆ มา การศึกษาและฐานะของสตรีดีขึ้น ทำให้สตรีเริ่มมีบทบาทเท่าเทียมบุรุษ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเศรษฐกิจ ความจำเป็นทาง เศรษฐกิจในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปด้วยความเจริญทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งทำให้สังคมล้าหลัง ช้อนและยุ่งยาก ความต้องการเงินตรามีมาก เพื่อแลกเปลี่ยนกับเครื่องอุปโภคบริโภคที่สนองความ ต้องการการครองชีพในปัจจุบัน และความจำเป็นของรัฐบาลจะต้องวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาล และการขยายตัวในด้านอุตสาหกรรมธุรกิจและบริการของ เอกชน รวมทั้งรัฐวิสาหกิจทั้ง 2 ประการ นี้กระตุ้นให้สตรีสนใจที่จะทำงานเพื่อหารายได้มาจุนเจือ ครอบครัว จากการสำรวจความเห็นของสตรีที่ออกไปทำงานของกรมแรงงาน ซึ่งครอบคลุมการ ประกอบอาชีพของสตรีทั่วประเทศ เมื่อ พ.ศ.2514 ที่สรุปผลออกมาว่าสตรีที่ทำงานอยู่กว่า 90 % ทำงานเนื่องจากความจำเป็นทางเศรษฐกิจและจากการสำรวจในทำนองเดียวกันของสำนักวิจัยสถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เมื่อ พ.ศ.2511 ซึ่งพบว่าประมาณ 86 % ของสตรีที่ทำงานเฉพาะใน กรุงเทพมหานคร มีภาระหน้าที่จะต้องจัดสรรหรือแบ่งปันรายได้ของตนให้เป็นค่าใช้จ่ายของครอบครัว ในจำนวนเงินตั้งแต่ต่ำกว่าเดือนละ 500 บาท จนกระทั่งสูงกว่าเดือนละ 1,000 บาท แสดงถึง ความต้องการทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่สตรีมีส่วนรับผิดชอบอยู่มาก นอกจากนั้นเนื่องจากทัศน- คติที่เปลี่ยนแปลงไปของสตรีเอง โดยอิทธิพลของการศึกษาและความตระหนักในฐานะใหม่ของตน ทำให้สตรีจำนวนไม่น้อยเห็นว่าที่สำคัญไม่น้อยไปกว่าเงิน การทำงานยังมีความหมายถึง “การช่วยเหลือเศรษฐกิจของชาติ ความรู้สึกที่ได้ทำบางสิ่งบางอย่างที่น่าสนใจและคุ้มค่ารวมทั้งทำให้มี ประสบการณ์และความรู้กว้างขวางขึ้นอีก”... (สภาสตรีแห่งชาติ, 2519 : น. 172-173)

ระหว่างปี พ.ศ.2503-2513 ประชากรที่ใช้แรงงานด้านเศรษฐกิจในประเทศไทย เพิ่มขึ้น ประมาณ 3 ล้านคน หรือประมาณร้อยละ 22 คน ระหว่างปี 2513-2523 ประชากรกลุ่มนี้เพิ่มขึ้น ประมาณ 16 ล้านคน หรือประมาณร้อยละ 51 แสดงให้เห็นถึงการเพิ่มของอัตราแรงงานไทย

ในปี 2503, 2513 และ 2523 แรงงานสตรีไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 48.4, 47.1 และ 45 ของกลุ่ม แรงงานด้านเศรษฐกิจ จะเห็นได้ว่าในช่วงระยะเวลา 10 ปีคือระหว่างปี 2503-2513 อัตราการเพิ่ม ของแรงงานดังกล่าวใกล้เคียงกัน แต่ในปี 2523 อัตราการเพิ่มจะลดลง แรงงานสตรีในแต่ละกลุ่ม อายุจะไม่เท่ากัน โดยทั่วไปกลุ่มสตรีที่ยังสาวจะมีมากกว่าสตรีสูงอายุ มีผู้หญิงจำนวนมากเริ่ม ทำงานเร็วกว่าผู้ชาย ทั้งนี้เพราะในสังคมไทย ผู้หญิงจะไม่ศึกษาต่อหลังจากการศึกษาภาคบังคับแล้ว ถ้าผู้ปกครองไม่สามารถจะส่งเสียได้ สำหรับในชนบทไทยผู้หญิงจะหยุดเรียนเพื่อเปิดโอกาสให้พี่ ชายหรือน้องชายได้เรียนต่อ ซึ่งเป็นลักษณะของประเทศด้อยพัฒนาในเอเชีย ลาตินอเมริกา และ อัฟริกา

อัตราแรงงานสตรีจะขึ้นอยู่กับสถานภาพของสตรีด้วย จะเห็นได้ว่าสตรีที่มีอายุระหว่าง 15-44 ปี ที่อยู่ในสถานภาพสมรสแล้ว จะมีอัตราแรงงานต่ำกว่าสตรีที่ยังเป็นโสด สตรีที่มีอายุระหว่าง 20-29 ปี ซึ่งเป็นหม้ายหรือหย่าจากสามี จะมีอัตราแรงงานที่สูงที่สุด แรงงานส่วนใหญ่จะอยู่ในอาชีพเกษตรกรรม โรงงาน บัญชี และบริการ

ในปี 2513 แรงงานสตรีส่วนใหญ่ร้อยละ 83.6 จะเน้นหนักในเรื่องการเพาะปลูกการเลี้ยงสัตว์ และงานเกี่ยวกับป่าไม้ ในปี 2523 แรงงานสตรีในเรื่องคังกล่าวลดลงเหลือร้อยละ 75.2 ในขณะที่แรงงานสตรีที่ทำงานในสำนักงาน (white collar jobs) เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.4 ในปี 2513 และร้อยละ 13.4 ในปี 2523

ผู้หญิงเริ่มมีบทบาทในการทำงานที่ผู้ชายทำ แต่ผู้หญิงยังคงมีบทบาทน้อยมากในตำแหน่งการบริหารงานระดับสูง ในปี 2513 มีผู้หญิงร้อยละ 7.1 ทำงานด้านบริหารและเป็นนักบริหาร และในปี 2523 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 11.1

โดยทั่วไปแล้ว อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของชายจะสูงกว่าหญิง ในทุกภาคและทุกกลุ่มอายุ ยกเว้น กลุ่มอายุ 11-14 ปี ผู้หญิงจะมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานมากกว่าผู้ชายเล็กน้อย คือร้อยละ 23.7 เทียบกับร้อยละ 23.1 ในปี 2529

สตรีไทยที่ใช้แรงงานในการประกอบอาชีพ ประสบปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัญหาขาดความรู้ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายแรงงาน ทั้งนี้เป็นปัญหาของลูกจ้างหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ ซึ่งส่วนมากจบการศึกษาภาคบังคับหรืออาจไม่จบการศึกษาภาคบังคับ ผลจากระดับการศึกษาดังกล่าวอันเป็นความรู้พื้นฐานทำให้คนงานหญิงขาดความรู้ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ตามกฎหมายแรงงานที่ตนพึงได้รับ การขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ทำให้ลูกจ้างแต่ละคนอยู่ในสภาพเสียเปรียบ และไม่สามารถรวมตัวกันจัดตั้งขึ้นเป็นองค์กรฝ่ายลูกจ้างเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานของนายจ้าง และเพื่อเจรจาต่อรองในเรื่องสิทธิและผลประโยชน์กับนายจ้างได้

2. ปัญหาเรื่องการขาดโอกาสในการทำงานและการได้รับการปฏิบัติต่อในลักษณะไม่เท่าเทียมกับชาย ปัญหานี้เป็นปัญหาสากลที่เกิดขึ้นกับแรงงานสตรีหลายประเทศรวมทั้งของไทยด้วย กล่าวคือ แรงงานหญิงจะขาดโอกาสเข้าไปทำงานใดงานหนึ่งตั้งแต่ต้น เนื่องจากนายจ้างตั้งเงื่อนไข

ไว้ว่าจะไม่รับลูกจ้างหญิงทั้ง ๆ ที่โดยสภาพของงานนั้น ลูกจ้างหญิงก็สามารถทำได้ หรือเมื่อนายจ้างรับเข้าไปทำงานแล้ว การปฏิบัติต่อลูกจ้างหญิง เช่น การจ่ายค่าจ้าง การให้สิทธิและสวัสดิการต่าง ๆ การเลื่อนขั้นตำแหน่ง การให้หลักประกันและความมั่นคงในการทำงาน มักจะมีอคติทางเพศ ที่คิดว่าหญิงไม่มีความสามารถเท่าเทียมกับชาย นอกจากนี้ยังมีความเชื่อมาตั้งแต่เดิมว่า หน้าที่ความรับผิดชอบของครอบครัวมีใช้หน้าที่หลักของหญิงโดยตรง แต่หญิงเพียงทำหน้าที่เป็นผู้เสริมรายได้ให้แก่ครอบครัวเท่านั้น จากความเชื่อเหล่านี้เองมีผลทำให้หญิงถูกจำกัดสิทธิในด้านการทำงาน ตั้งแต่เริ่มแรก จากสภาพข้อเท็จจริงหลายประเทศตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ถ้าเกิดภาวะวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ลูกจ้างหญิงจะเป็นผู้ที่ถูกเลิกจ้างหรือปลดออกจากรานก่อนลูกจ้างชาย ทั้งๆ ที่มีลูกจ้างหญิงอยู่จำนวนไม่น้อยที่ เป็นผู้รับผิดชอบในภาระเศรษฐกิจเลี้ยงดูครอบครัวเท่าเทียมกับลูกจ้างชาย (องค์การยูเนสโก และกรมวิเทศสหการ, 2526 : น.4-48)

ในส่วนแรงงานหญิงของประเทศไทย ปัจจุบันหญิงได้มีโอกาสมากขึ้นที่เข้ามาทำงานคู่กับชาย แต่พอถึงโอกาสระยะหนึ่งที่จะต้องคัดเลือกระหว่างเพศชายและเพศหญิง มักจะถูกตัดโอกาสตั้งแต่ต้นด้วยข้อจำกัดหลายประการ อาทิเช่น หญิงยังไม่มีโอกาสเป็นนายอำเภอ ซึ่งหมายถึงปลัดจังหวัดผู้ว่าราชการจังหวัด หรืออธิบดีกรมการปกครองในภายหน้า หญิงจะไม่มีโอกาสดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ดังกล่าวเลย สำหรับแรงงานหญิงในภาคอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และเกษตรกรรม ซึ่งมีแรงงานหญิงเข้ามาทำงานร่วมกับแรงงานชาย ก็มีข้อปฏิบัติในเรื่องการจ่ายค่าแรง การเลื่อนตำแหน่ง การให้โอกาสแก่ลูกจ้างในการฝึกฝน อบรม ฯลฯ ข้อปฏิบัติเหล่านี้มีข้อจำกัดมากสำหรับแรงงานหญิง

กนกวิ จัยระดับมหภาค เรื่องสิทธิมนุษยชนกับลูกจ้างในประเทศไทย ในประเด็นความแตกต่างในโอกาสก้าวหน้าระหว่างพนักงานชายกับพนักงานหญิง พบว่าร้อยละ 55.49 (501 คน) เชื่อว่าแรงงานชายเมื่อเข้าทำงานในตำแหน่งหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานหญิง มักมีโอกาสก้าวหน้าเร็วกว่าพนักงานหญิง ทั้งในตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และอัตราค่าจ้างเงินเดือน และฝ่ายจัดการชี้แจงเพิ่มเติมว่า การที่ชายก้าวหน้ากว่าหญิงในการทำงานมีเหตุผลหลายประการ เช่น ชายในความแตกต่างด้านสรีระ มีโอกาสฝึกทำงานหลายประเภท จึงมีโอกาสก้าวขึ้นไปเมื่อมีตำแหน่งหรือโอกาสที่ดีกว่า และโดยทั่วไปชายมีลักษณะความเป็นผู้นำมากกว่าหญิง ยิ่งกว่านั้นนายจ้างยังเชื่อว่าหญิงมักมีเหตุผลต่าง ๆ เช่น ครอบครัว ในการลาออกจากรานจึงไม่ให้โอกาสในการเรียนรู้งานใหม่ ๆ เท่ากับที่ให้แรงงานชาย (ศุภชัย มนัสไพญญ์, 2527 : น.34-35)

3. ปัญหาเรื่องการขาดหลักประกันและความมั่นคงในการทำงาน ปัญหาข้อนี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับแรงงานชายหญิงของไทย เพราะกฎหมายของไทยคือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยสัญญาจ้างแรงงาน มาตรา 582 และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน ข้อ 46 ให้สิทธิแก่นายจ้างในการเลิกจ้างลูกจ้างได้เสมอ ถึงแม้ว่าลูกจ้างจะไม่ได้ผิดสัญญาจ้างเลยก็ตาม โดยกฎหมายเพียงแต่กำหนดให้นายจ้างต้องจ่ายค่าชดเชยตามอัตราที่กฎหมายกำหนดให้แก่ลูกจ้างเท่านั้น และเมื่อพิจารณาจากลูกจ้างหญิงโอกาสที่จะถูกนายจ้างตั้งเงื่อนไขการเลิกจ้างจะมีมากกว่า เช่น ตั้งเงื่อนไขว่าห้ามแต่งงาน ห้ามตั้งครรภ์ ถ้าลูกจ้างฝ่าฝืน ลูกจ้างก็จะถูกเลิกจ้าง นอกจากนี้นายจ้างยังไม่อาจปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ซึ่งให้สิทธิแก่หญิงในการลาคลอดในทางปฏิบัติลูกจ้างจะให้ลูกจ้างที่ตั้งครรภ์ลาออกไปเลย และเมื่อคลอดเสร็จแล้ว ถ้าต้องการกลับมาทำงานอีกก็ให้สมัครเป็นคนงานใหม่ ซึ่งถ้าพิจารณาตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานแล้วจะเท่ากับว่าลูกจ้างหญิงถูกตัดสิทธิในเรื่องของสิทธิของลูกจ้างหญิงที่มีครรภ์ทั้ง 3 ข้อโดยสิ้นเชิง

4. ปัญหาเรื่องนายจ้างไม่ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน เช่น การให้ลูกจ้างหญิงทำงานหนักหรืองานอันตรายในสภาพการทำงานที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและอนามัยของลูกจ้างจ่ายค่าจ้างต่ำกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ และจ่ายน้อยกว่าลูกจ้างชายในงานประเภทเดียวกัน ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องการลาคลอดของหญิงมีครรภ์ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องลูกจ้างยังไม่ได้ได้รับความคุ้มครองในเรื่องสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยในการทำงานอย่างพอเพียง

5. การรับงานไปทำที่บ้าน ปัจจุบันมีแรงงานหญิงจำนวนมากไม่น้อยที่รับงานจากโรงงานไปทำที่บ้านในอัตราค่าจ้างที่ต่ำมาก และกฎหมายแรงงานไม่สามารถเข้าไปควบคุมได้ หญิงเหล่านี้ต้องทำงานหนักวันหนึ่งสิบกว่าชั่วโมง เพราะจำนวนสิ่งของเป็นตัวกำหนดอัตราค่าจ้าง เช่น การประดิษฐ์ดอกไม้กระดาษ การเย็บเสื้อโหล ทำพันลวดเพื่อการประดิษฐ์อุปกรณ์ชิ้นเล็ก ๆ ในโรงงานอุตสาหกรรมต่อไป

6. การเก็บออม ผลจากรายได้ที่น้อยหรืองานบางประเภทที่รายได้ดี เช่น อาบอบนวด หญิงมีรายได้พอเลี้ยงตัวเองและครอบครัว แต่มักไม่มีเงินเหลือเก็บ เพราะส่วนมากใช้จ่ายไปในทางฟุ่มเฟือย เช่น การแต่งตัว การซื้อเครื่องประดับ การซื้อของ และหลายคนที่ชอบเล่นหวยเดือน สิ่งเหล่านี้ทำให้แรงงานหญิงประสบปัญหาความลำบากเมื่อตกงาน เพราะไม่มีเงินเก็บออมเลย หรือเกิดเจ็บไข้ได้ป่วยจากการทำงานหรือสุขภาพไม่ดี ทำให้สุขภาพอนามัยเลวร้ายลงมากกว่าที่ควร

7. ปัญหาครอบครัว แรงงานหญิงที่อยู่ในภาวะความขัดแย้งในบทบาท (Role Conflict) ภาวะของความเป็นแม่บ้าน เป็นภรรยาและมารดา และภาวะของความเป็นแรงงาน หญิงที่มีกฎเกณฑ์เข้มงวดทั้งในกิจการงานขนาดใหญ่หรือขนาดย่อมก็ดี ผลปรากฏว่าเวลาที่มิให้กับครอบครัวน้อยลง ไม่มีเวลาให้การอบรมเลี้ยงดู (Socialization) กับบุตร ทำให้มีปัญหาคู่ครอบครัวตามมาภายหลัง

8. ความไม่กระตือรือร้นกับงานที่ทำ การศึกษาวิจัยหลายแห่งพบตรงกันว่าแรงงานหญิงส่วนใหญ่ขาดความกระตือรือร้นในการทำงานให้เจริญก้าวหน้า ทั้งนี้เพราะคิดว่าการศึกษาของตนน้อย งานที่ตนทำอยู่มีความเหมาะสมดีแล้ว

9. ขาดโอกาสที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม จากการศึกษาตามแผนพัฒนา ฯ ของชาติเป็นนโยบาย และมีมาตรการที่จะสนับสนุนและส่งเสริมให้แรงงานสตรีที่มีการศึกษาส่วนใหญ่เพียงจบระดับประถมศึกษาภาคบังคับ หรือไม่จบเลยได้รับการศึกษาเพิ่มเติมหลายรูปแบบ และมีทั้งในภาครัฐบาล กับเอกชน แต่จากสภาพการทำงานที่หนักและยาวนานทำให้แรงงานหญิง ส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสที่จะหาความรู้เพิ่มเติม ไม่มีโอกาสพัฒนาศักยภาพของตนเองเลย

ในอดีตสตรีส่วนใหญ่ทั่วโลกมีสถานภาพทางกฎหมายที่ต่ำกว่าชาย จนกระทั่งปี พ.ศ.2491 และ พ.ศ.2510 องค์การสหประชาชาติได้ออกปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและปฏิญญาสากลว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี เรียกร้องให้ประเทศต่าง ๆ จัดให้มีกฎหมายที่จะคุ้มครองสิทธิเท่าเทียมกันในระหว่างชายและหญิง ในส่วนของสตรีไทยได้กล่าวถึงสถานภาพทางกฎหมายไว้หลายประเด็น อาทิ เช่น สิทธิทางกฎหมายในเรื่องครอบครัว พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ซึ่งมีทั้งความเสมอภาค เท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง แต่ในทางปฏิบัติสตรียังคงมีความเสียเปรียบบุรุษอยู่หลายประการ โดยเฉพาะด้านแรงงานสตรี (ปหาณี ฐิติวัฒนา, 2535 : น. 394-397)

นอกจากสตรีจะใช้แรงงานในการประกอบอาชีพแล้ว ยังมีกลุ่มสตรีที่มีการศึกษาสูง และมีฐานะดี ได้พยายามช่วยกันยกระดับฐานะสตรีโดยมีรัฐบาลสนับสนุน เปิดโอกาสให้สตรีได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการปรับปรุงชุมชน โดยร่วมกันปฏิบัติงานในรูปโครงการ และองค์กรที่เป็นนิติบุคคล เช่น มูลนิธิ สมาคม และสภา มีสตรีออกปฏิบัติงานด้านอาสาสมัคร โดยมีได้รับค่าตอบแทน เช่น

- 1) สมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมาย เปิดให้บริการคำปรึกษาทางกฎหมายโดยไม่คิดมูลค่า
- 2) สมาคมแพทย์สตรี ให้บริการทางการแพทย์ในวันหยุดราชการ โดยมีได้คิดมูลค่า
- 3) สมาคมสตรีภาคพื้นแปซิฟิกให้การช่วยเหลือการศึกษาของสี่จังหวัดภาคใต้หลาย

โครงการ

- 4) สโมสรวัฒนธรรมหญิง จัดงานบริการชุมชน
- 5) สมาคมสตรีไทย ได้ร่วมงานด้านบริการสาธารณสุขกับเทศบาลกรุงเทพ ฯ
- 6) สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์วายดับบลิทชีเอ (YWCA)
- 7) สมาคมสตรีนักธุรกิจ และวิชาชีพแห่งประเทศไทย
- 8) สมาคมเลขานุการช่วยอบรมวิชาชีพด้านต่าง ๆ ให้แก่ผู้มีการศึกษาน้อย
- 9) สภาสตรีแห่งชาติ ช่วยพัฒนาชุมชน และมีสตรีระดับหมู่บ้านเป็นผู้นำ

การออกไปประกอบอาชีพนอกบ้านของสตรี มีส่วนช่วยในการยกฐานะของสตรีและช่วยเศรษฐกิจของชาติ แต่ยังมีปัญหาบางประการ โดยเฉพาะสตรีที่สมรสแล้ว ซึ่งมีอาจจะทั้งภาระผูกพันกับคนในครอบครัวได้ ภาระดังกล่าว ได้แก่ การดูแลทุกคนในครอบครัวโดยเฉพาะบุตรธิดา หุงหาอาหาร และทำงานบ้านอื่น ๆ นอกจากนั้นยังมีปัญหาสำคัญคือ การถูกจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพของสตรี เพราะสังคมยังไม่ยอมรับว่าสตรีมีความสามารถเท่าบุรุษในทางพฤตินัย ได้ค่าจ้างแรงงานต่ำกว่าชายแม้ว่าเป็นงานประเภทเดียวกันก็ตาม

การจำกัดสิทธิทางด้านเศรษฐกิจของหญิงไทย มีอยู่หลายประเด็นคือ

1) การจำกัดโอกาสในการเข้าทำงานของหญิง ไม่ว่าจะเป็นงานในภาครัฐบาลหรือเอกชน ตัวอย่างเช่นเดิมหญิงไทยถูกจำกัดสิทธิไม่ได้รับราชการในตำแหน่งสำคัญ ๆ หญิงไทยที่สำเร็จการศึกษานิติศาสตร์บัณฑิตและสอบได้ในนิติบัณฑิตไทยแล้ว ไม่มีสิทธิสอบเป็นผู้พิพากษาหรืออัยการหญิงที่สำเร็จรัฐศาสตรบัณฑิต ไม่มีสิทธิสอบเป็นปลัดอำเภอ เป็นต้น

ต่อมาได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2517 และได้กำหนดให้รัฐบาลเปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎหมายที่จำกัดสิทธิสตรีในทุก ๆ ด้านภายใน 2 ปี นับแต่วันประกาศใช้ระเบียบการสอบคัดเลือกผู้พิพากษาและอัยการ ซึ่งระบุว่ารับเฉพาะชายก็ถูกยกเลิกไป แต่ยังมี การจำกัดสิทธิ มิให้หญิงรับราชการในตำแหน่งต่อไปนี้

- 1) เจ้าพนักงานปกครอง 3 (เฉพาะตำแหน่งปลัดอำเภอ)
- 2) สมุหบัญชีอำเภอ 3
- 3) เจ้าหน้าที่ป่าไม้ 1
- 4) นายตรวจสรรพสามิต 1
- 5) เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ 1.2 (ปฏิบัติงานควบคุมผู้ต้องขังชายและอื่น ๆ)
- 6) อนุศาสนาจารย์ 1 (ทำหน้าที่ให้การศึกษาอบรมเกี่ยวกับศีลธรรมแก่ผู้ต้องขังหรือผู้รับการอบรม)

นอกจากการถูกจำกัดสิทธิตามตัวบทกฎหมายแล้ว ยังมีการตกลงเป็นการภายในระหว่างส่วนราชการที่ต้องการรับข้าราชการและสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ซึ่งทำหน้าที่สอบคัดเลือกโดยส่วนงานนั้น ๆ จะแข่งกับ ก.พ. ว่าตำแหน่งนั้นรับเฉพาะผู้ชายเท่านั้น

สำหรับการทำงานในรัฐวิสาหกิจ จะเห็นได้ว่าพนักงานชายมีมากกว่าพนักงานหญิง อัตราส่วนระหว่างพนักงานชายและพนักงานหญิงในปี พ.ศ.2523 เท่ากับ 70.0 : 30.0

การจ้างงานในภาคเอกชน มักจะจ้างพนักงานชายให้ทำงานที่เกี่ยวกับการบริหารงานช่างฝีมือหรือวิชาชีพอย่างใดอย่างหนึ่ง ส่วนงานรับใช้ งานบริการ มักใช้พนักงานหญิง

2) ค่าตอบแทนในการทำงานของภาครัฐบาล และรัฐวิสาหกิจ จะเท่าเทียมกัน เนื่องจากมักจะมีระเบียบข้อบังคับของราชการและรัฐวิสาหกิจควบคุมอยู่ แต่ในภาคเอกชนจะพบว่านายจ้างจะให้ค่าจ้างลูกจ้างชายมากกว่าลูกจ้างหญิง

3) ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ในภาคราชการและรัฐวิสาหกิจนั้น ผู้หญิงจะมีโอกาสเลื่อนตำแหน่งน้อยกว่าชาย ทั้งนี้เนื่องจากค่านิยมดั้งเดิมที่ว่าผู้บังคับบัญชาต้องเป็นชาย และเดิมหญิงไม่มีโอกาสทางการศึกษา ต่อมาหญิงได้มีโอกาสได้ศึกษาเท่าเทียมชาย แต่มีจำนวนน้อยกว่า เมื่อได้เข้าทำงานทำให้ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของหญิงผู้ชายไม่ได้

4) หญิงที่สมรสและมีบุตรแล้วจะถูกจำกัดโอกาสและความก้าวหน้าในการทำงาน จนได้มีการประกาศใช้อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติ ฯ ต้องกำหนดข้อห้ามมิให้นายจ้างไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชนถือเอาเหตุที่หญิงสมรสหรือมีบุตรเป็นข้ออ้างในการไม่รับหญิงเข้าทำงานเล็กจ้าง หรือตัดสิทธิและผลประโยชน์ที่หญิงได้รับก่อนที่จะทำการสมรส หรือมีบุตร นอกจากนี้ยังวางข้อกำหนดให้หญิงได้รับสิทธิในการลาคลอดโดยได้รับค่าจ้างหรือได้รับสวัสดิการสังคมอื่นตลอดจนให้มีการจัดบริการทางสังคมอันจำเป็น เช่น สถานเลี้ยงดูเด็กเพื่อแบ่งเบาภาระของบิดามารดาที่ต้องทำงานและเปิดโอกาสให้บิดามารดาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนอีกด้วย ข้อกำหนดอีกประการหนึ่งคือการกำหนดมาตรการคุ้มครองพิเศษเพื่อคุ้มครองให้หญิงมีครรภ์ปลอดภัยจากอันตรายซึ่งเกิดจากการทำงาน (สหประชาชาติ, 2529 : น.268-273)

ผู้มีงานทำจำแนกตามอาชีพและเพศ พ.ศ.2533-2534

หน่วย : พันคน

อาชีพและชั่วโมงทำงาน	2533			2534		
	รวมยอด	ชาย	หญิง	รวมยอด	ชาย	หญิง
รวมยอด	30,843.7	16,456.5	14,387.2	31,138.4	16,850.9	14,287.5
ผู้ปฏิบัติงานที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกัน	1,032.6	501.1	531.4	1,080.8	514.6	566.2
ผู้ปฏิบัติงานบริหาร ธุรกิจ และจัด คำนึงการ	878.4	358.4	83.7	553.8	432.9	120.9
ผู้ปฏิบัติงานอาชีพเสมียน	2,688.4	1,064.1	1,624.3	3,062.8	1,225.9	1,836.6
ผู้ปฏิบัติงานอาชีพเกี่ยวกับการค้า เกษตรกร ชาวประมง ผู้ล่าสัตว์ คนตัดถนนชกลากไม้ และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับผู้ทำงานเหมืองแร่ ผู้ต่อเย็บยอหิน และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกัน	19,755.2	10,413.2	9,342.0	18,808.1	10,108.4	8,699.7
ผู้ปฏิบัติงานอาชีพเกี่ยวกับการขนส่ง และคมนาคม	856.0	819.2	36.8	910.9	871.2	39.6
ช่างหรือผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต และกรรมกร ซึ่งมีได้จำแนกในหมวดอื่น	4,053.2	2,376.0	1,677.2	4,509.5	2,691.2	1,317.9
ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับบริการ การศึกษา และการเล่นต่าง ๆ	1,107.8	484.6	623.2	1,215.3	521.3	694.0
คนงานซึ่งมิได้จำแนกไว้ในหมวดอื่น	29.5	19.6	9.6	10.6	7.3	3.3

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ประชากรอายุ 13 ปี ขึ้นไป จำแนกตามระดับการศึกษา พ.ศ.2533-2534

หน่วย : พันคน

ระดับการศึกษาและเพศ	2533			2534		
	กำลังแรงงานปัจจุบัน		ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	กำลังแรงงานปัจจุบัน		ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน
	ผู้มีงานทำ	ผู้ไม่มีงานทำ		ผู้มีงานทำ	ผู้ไม่มีงานทำ	
รวมทั้งสองเพศ	30,843.7	710.0	8,332.1	31,138.4	869.3	8,907.3
ไม่มีการศึกษา	1,672.7	16.5	1,422.4	1,488.8	30.6	1,487.9
ประถมศึกษาและอนุบาล	24,129.7	513.1	4,783.9	24,303.7	664.2	5,253.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	1,866.4	56.5	1,083.7	1,954.5	64.5	1,085.4
มัธยมศึกษาตอนปลาย	727.8	34.2	380.9	773.0	29.7	357.1
อาชีวศึกษา	761.4	33.7	462.6	817.7	41.4	495.6
มหาวิทยาลัย	1,097.0	43.9	102.8	1,159.8	26.4	120.7
สายวิชาการ	647.8	16.7	56.5	728.8	10.8	68.3
วิชาชีพชั้นสูง	449.2	27.2	46.3	431.0	15.6	52.4
ฝึกหัดครู	555.9	10.6	76.8	606.2	12.0	81.7
อาชีวศึกษาระยะสั้น	12.3	-	-	13.7	-	1.1
อื่น ๆ	17.3	-	13.5	11.9	-	17.9
ไม่ทราบ	2.5	0.9	4.9	8.6	-	5.9

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ประชากรอายุ 13 ปีขึ้นไป ที่มิงานทำในรอบปี

EMPLOYED POPULATION AGED 13 YEARS AND OVER

หมวดอาชีพ และ เพศ	รวม Total	เกษตรกรรม AGRICULTURE	การประมง FISHING	การขุดแร่ MINING & QUARRYING	อุตสาหกรรม และหัตถกรรม MANUFACTURING	การสาธารณูปโภค ELECTRICITY, GAS & WATER SUPPLY	การก่อสร้าง CONSTRUCTION
หญิง	15,018,572	10,365,661	79,182	12,450	1,132,720	18,633	159,327
ผู้ปฏิบัติงานที่ใช้วิชา การ และผู้ปฏิบัติงาน ที่เกี่ยวข้อง	696,515	2,069	160	349	29,204	4,950	2,833
ผู้ปฏิบัติงานบริหาร งานจัดการ และ ข้าราชการที่มีได้ระบุ ไว้ที่อื่น	67,349	437	241	132	9,375	548	1,578
เสมียนพนักงานและ ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	393,536	1,572	419	987	80,452	8,925	6,471
ผู้ทำงานกสิกรรม เลี้ยงสัตว์ ทำงาน ป่าไม้ ชาวประมง นักร้องและคักจับสัตว์	10,448,205	10,347,320	77,252	2,712	1,885	69	178

ประชากรอายุ 13 ปีขึ้นไป ที่มีงานทำในรอบปี

EMPLOYED POPULATION AGED 13 YEARS AND OVER

หมวดอาชีพ และ เพศ	รวม Total	เกษตรกรรม AGRICULTURE	การประมง FISHING	การขุดแร่ MINING & QUARRYING	อุตสาหกรรม และหัตถกรรม MANUFACTURING	การสาธารณูปโภค ELECTRICITY, GAS & WATER	การก่อสร้าง CONSTRUCTION
ผู้ทำงานเหมืองแร่ ค่อข่อยหิน ผู้ขุด เจาะบ่อและผู้ปฏิบัติ งานที่เกี่ยวข้อง	5,157	43	-	4,669	150	2	4
พนักงานจับยาน พาหนะและคนงาน ที่เกี่ยวข้อง	28,375	144	287	59	1,704	65	152
ช่างหรือผู้ปฏิบัติงาน ในกระบวนการผลิต และกรรมกร	1,403,599	3,325	441	2,984	984,360	2,764	146,729
ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับ ด้านบริการต่าง ๆ	470,347	698	218	297	11,633	919	833
ผู้ปฏิบัติงานที่จัด จำแนกเข้าอาชีพ ประเภทใดไม่ได้ หรือไม่ทราบ ประเภทอาชีพ	44,204	9,111	118	209	6,166	299	367

ประชากรอายุ 13 ปีขึ้นไป ที่มั่งงักทำในรอนปี จำนวนคตมชดณภททกรทำงาน หมวคอายุ และเพศ
 EMPLOYED POPULATION AGED 13 YEARS AND OVER BY LAST YEAR WORK STATUS, AGE GROUP AND SEX

หมวดอายุ และ เพศ AGE GROUP & SEX	รวม TOTAL	สถานภาพการทำงาน WORK STATUS							
		นายจ้าง EMPLOYER	ธุรกิจส่วนตัว โดยไม่มั่งงักจ้าง OWN ACCOUNT WORKER	มั่งงักจ้าง EMPLOYEE				ผู้ทำธุรกิจครอบครัว เงินคตมไม่ได้ รับทำจ้าง UNPAID FAMILY WORKER	ไม่ทราบ สถานภาพ UNKNOWN STATUS
				รัฐบาล GOVERNMENT		ธุรกิจ GOVERNMENT ENTERPRISE	เอกชน PRIVATE		
				ข้าราชการ OFFICER	มั่งงักจ้าง EMPLOYEE				
หญิง FEMALE	15,018,572	57,082	2,236,238	574,806	111,748	81,903	2,670,948	9,270,879	14,968
13 - 14	410,576	185	4,525	132	510	111	62,500	342,039	574
15 - 19	1,767,052	1,035	44,922	2,073	5,110	1,586	435,362	1,275,135	1,829
20 - 24	2,157,111	2,994	126,312	41,674	19,488	9,923	583,218	1,370,975	2,527
25 - 29	2,179,603	6,540	214,467	123,225	27,215	18,851	513,965	1,272,806	2,534
30 - 34	2,016,762	9,106	281,737	158,602	19,935	17,247	367,923	1,160,041	2,171
35 - 39	1,692,317	9,516	299,583	105,969	13,833	13,071	248,867	999,937	1,541
40 - 44	1,316,358	7,951	269,135	65,280	10,049	9,305	156,055	797,542	1,041
45 - 49	1,093,157	6,069	249,652	41,219	7,217	5,748	109,763	672,664	825
50 - 54	931,192	5,304	244,554	23,421	4,773	3,626	83,771	565,080	663
55 - 59	702,186	3,692	209,915	10,598	2,645	1,962	55,703	417,205	466
60 - 64	409,501	2,339	142,811	1,651	546	340	30,006	231,482	326
65 - 69	199,380	1,233	80,713	305	203	34	13,636	103,062	194
70 ปีขึ้นไป & Over	143,377	1,118	67,912	657	224	99	10,179	62,911	277

จำแนกตามหมวดอาชีพ อุตสาหกรรม และเพศ
BY LAST YEAR OCCUPATION, INDUSTRY AND SEX

MAJOR INDUSTRY GROUP							MAJOR OCCUPATION GROUP & SEX
พาณิชย์กรรม COMMERCE	โรงแรม และภัตตาคาร HOTEL & RESTAURANT	การขนส่ง TRANSPORT & COMMUNICATION	การธนาคาร BANK & INSURANCE	การบริหาร ราชการ PUBLIC ADMINISTRATION	การบริการ SERVICES	ไม่ทราบ ประเภท UNCLASSIFICA- TION	FEMALE
1,327,331	348,636	65,138	87,798	197,709	1,153,685	70,302	
18,592	15,303	11,940	33,403	52,124	515,716	9,872	Professional, Technical and Related Workers
14,785	6,567	1,455	4,689	20,583	6,080	879	Administrative, Executive Managerial Workers and Government Officials, n.e.c.
54,411	23,017	19,463	31,690	92,205	54,100	19,824	Clerical and Related Workers
1,210,131	219,228	2,893	10,609	585	4,161	4,578	Sales Workers
651	402	65	144	4,833	2,550	10,144	Agricultural, Animal Husbandry and Forest Workers, Fishermen and Hunters
202	7	1	3	14	20	42	Miners, Quarrymen, Well Drillers and Related Workers
1,852	98	20,678	86	1,752	1,159	339	Transport Equipment Operators and Related Workers
18,449	1,300	3,614	342	9,335	221,895	8,061	Craftsmen, Production Workers and Laborers
5,147	81,782	4,237	5,829	13,495	341,159	4,095	Service Workers
3,111	932	792	1,003	2,783	6,845	12,468	Workers not Classifiable by Occupation Or Unknown

ประชากรอายุ ๖ ปีขึ้นไป ที่อ่านออกเขียนได้ จำแนกตามภาษา หมวดอายุ และเพศ*
POPULATION AGED 6 YEARS AND OVER BY LANGUAGE LITERATE IN, AGE GROUP AND SEX*

หมวดอายุ และเพศ AGE GROUP AND SEX	รวม TOTAL	อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ILLITERACY	อ่านออก เขียนได้ LITERACY	ภาษาที่อ่านออกเขียนได้ LANGUAGE LITERATE IN					ไม่ทราบ UNKNOWN
				ไทย THAI	จีน CHINESE	มาเลเซีย ยาวี MALAYSA YAWI	อังกฤษ ENGLISH	อื่น ๆ OTHERS	
หญิง FEMALE	24,838,398	2,147,177	22,607,586	22,424,612	46,109	81,350	12,617	42,898	83,635
6 - 9	2,186,388	370,953	1,775,459	1,766,902	1,848	4,746	571	1,392	39,976
10 - 14	2,920,583	37,779	2,871,864	2,858,388	1,971	6,345	965	4,195	10,940
15 - 19	2,844,600	46,412	2,795,680	2,777,328	2,280	8,223	1,193	6,656	2,508
20 - 24	2,789,231	70,196	2,714,685	2,695,321	2,732	9,190	1,351	6,091	4,350
25 - 29	2,630,833	84,652	2,543,497	2,523,480	2,880	9,129	1,910	6,098	2,684
30 - 34	2,365,995	74,860	2,268,168	2,250,368	3,163	8,115	1,752	4,770	2,967
35 - 39	1,960,815	98,797	1,860,728	1,844,313	2,965	8,248	1,582	3,620	1,290
40 - 44	1,530,488	102,099	1,426,976	1,414,075	2,686	6,583	1,127	2,505	1,413
45 - 49	1,290,347	116,326	1,172,694	1,161,860	2,562	5,414	819	2,039	1,327
50 - 54	1,176,724	155,667	1,019,216	1,008,678	3,547	4,925	490	1,576	1,841
55 - 59	982,148	151,239	829,238	820,473	3,729	3,425	402	1,209	1,671
60 - 64	758,844	172,572	584,217	576,095	4,145	2,895	209	873	2,055
65 - 69	511,648	177,243	332,302	327,115	2,970	1,477	137	603	2,103
70 ปีขึ้นไป & Over	889,754	468,382	412,862	400,216	8,631	2,635	109	1,271	8,510

ประชากรอายุ 13 ปีขึ้นไปที่มีงานทำ จำแนกตามระดับการศึกษา
พ.ศ. 2533-2534

EMPLOYED POPULATION 13 YEARS AND OVER BY LEVEL
OF EDUCATION : 1990-1991

(พันคน Thousand persons)

ระดับการศึกษา	2533 (1990)		2534 (1991)		Level of education
	ชาย Male	หญิง Female	ชาย Male	หญิง Female	
รวมยอด	16,456.5	14,387.2	16,850.0	14,287.6	Total
ไม่มีการศึกษา	646.8	1,025.9	554.7	934.1	None
อนุบาลและประถมศึกษา	12,730.9	11,398.6	13,004.3	11,299.3	Elementary and Kindergarten Less than Lower
ต่ำกว่าประถมศึกษาตอนต้น	512.1	475.1	434.6	437.4	Elementary
ประถมศึกษาตอนต้น	8,026.3	7,333.3	8,528.6	7,382.4	Lower Elementary
ประถมศึกษาตอนปลาย	4,192.5	3,590.2	4,041.1	3,479.5	Upper Elementary
มัธยมศึกษาและเตรียมอุดมศึกษา หรือเทียบเท่า	2,188.0	1,167.5	2,332.5	1,212.5	Secondary and Pre-University or Equivalent
มัธยมศึกษาตอนต้น	1,274.0	592.3	1,328.3	626.2	Lower Secondary
มัธยมศึกษาตอนปลาย	454.8	273.0	506.3	266.6	Upper Secondary
อาชีวศึกษา	459.2	302.2	497.9	319.7	Vocational
มหาวิทยาลัย	607.9	489.0	649.9	509.7	University
สายวิชาการ	356.5	291.3	395.6	333.1	Academic
วิชาชีพชั้นสูง	251.4	197.7	254.3	176.6	Technical Vocational
ฝึกหัดครู	263.1	292.8	291.2	315.0	Teacher Training
อาชีวศึกษาระยะสั้น	3.2	9.0	3.6	10.1	Short Course Vocational
อื่น ๆ	15.3	2.0	10.0	1.8	Others
ไม่ทราบ	0.7	1.8	4.1	4.5	Unknown

หมายเหตุ : ผลรวมของแต่ละจำนวนอาจไม่เท่ากับยอดรวม เนื่องจากข้อมูลแต่ละจำนวนได้มีการปัดเศษ
เป็นหลักพันโดยอิสระจากกัน

Note : All absolute figures are independently rounded to the nearest, hence the group total may
not be equal to the sum of individual figures.

ที่มา : รายงานผลการสำรวจแรงงาน ทัวราชอาณาจักร (รอบที่ 3) สิงหาคม 2533 และ 2534
สำนักงานสถิติแห่งชาติ

Source : Report of the Labor Force Survey, Whole Kingdom (Round 3) August : 1990 and 1991,
National Statistical Office.

จำนวนประชากร จำแนกตามสถานภาพแรงงาน เพศ และเขตการปกครอง

(หน่วยเป็นพัน)

สถานภาพแรงงาน	ทั่วราชอาณาจักร			ในเขตเทศบาล			นอกเขตเทศบาล		
	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
ยอดรวม	59,760.4	29,842.5	29,907.9	12,148.1	5,936.6	6,211.5	47,602.3	23,905.9	23,696.3
กำลังแรงงานรวม	31,898.4	17,842.4	14,055.9	6,424.8	3,529.0	2,895.8	25,473.5	14,313.4	11,160.0
1. กำลังแรงงานปัจจุบัน	30,740.5	17,572.5	13,168.0	6,420.4	3,527.5	2,892.8	24,320.0	14,044.9	10,275.1
1.1 ผู้มีงานทำ	30,099.2	17,254.4	12,844.7	6,342.0	3,478.6	2,863.4	23,757.1	13,775.8	9,981.2
1.1.1 ทำงาน	28,088.3	15,836.1	12,252.2	6,302.7	3,454.6	2,848.0	21,785.6	12,381.4	9,404.1
1.1.2 มีงานประจำแต่ไม่ได้ทำงาน	2,010.8	1,418.3	592.4	39.3	23.9	15.3	1,971.4	1,394.3	577.0
- เนื่องจากโรคฤดูกาล	1,620.5	1,169.6	450.8	7.0	5.3	1.6	1,613.5	1,164.3	449.2
- เนื่องจากเหตุผลอื่น	390.2	248.6	141.5	32.3	18.5	13.7	357.9	230.0	127.8
1.2 ผู้ไม่มีงานทำ	641.3	318.0	323.2	78.4	48.9	29.4	562.9	269.0	293.8
1.2.1 หางานทำ	119.6	80.9	38.7	49.3	34.6	14.7	70.3	46.2	24.0
1.2.2 พร้อมที่จะทำงานแต่ไม่ได้ทำงานทำ	521.6	237.1	284.5	29.0	14.3	14.7	492.5	222.7	269.8
- เนื่องจากโรคฤดูกาล	142.0	67.3	74.7	0.3	0.0	0.3	141.6	67.3	74.3
- เนื่องจากเหตุผลอื่น	379.5	169.7	209.8	28.6	14.3	14.3	350.9	155.4	195.4
2. กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล (ไม่พร้อมทำงานเนื่องจากโรคฤดูกาล)	1,157.8	269.9	887.9	4.3	1.4	2.9	1,153.4	268.5	884.9
ผู้มีอายุในกำลังแรงงาน ที่มีอายุ 13 ปีขึ้นไป	13,744.5	4,849.8	8,894.8	3,284.1	1,186.1	2,098.0	10,460.3	3,663.6	6,796.8
1. ทำงานบ้าน	4,007.4	99.3	3,908.1	1,002.0	22.2	979.8	3,005.4	77.0	2,928.3
2. เรียนหนังสือ	5,472.8	2,762.8	2,710.0	1,372.7	685.0	687.7	4,100.0	2,077.8	2,022.2
3. บังคับ ขว หรือไม่สามารถทำงานได้	3,379.0	1,522.7	1,856.2	697.6	334.9	362.7	2,681.3	1,187.8	1,493.5
4. อื่น ๆ	885.2	464.8	420.4	191.6	124.0	67.6	693.5	340.7	352.7
ผู้มีอายุต่ำกว่า 13 ปี	14,107.4	7,180.3	6,957.0	2,459.1	1,241.4	1,217.8	11,648.3	5,908.9	5,739.4

รายงานผลการสำรวจภาวะของการทำงานของประชากรทั่วราชอาณาจักร. ก.พ.39

อัตราร้อยละของประชากร จำแนกตามสถานภาพแรงงาน เพศ และเขตการปกครอง

สถานภาพแรงงาน	หัวราชอาณาจักร			ในเขตเทศบาล			นอกเขตเทศบาล		
	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
ยอดรวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
กำลังแรงงานรวม	63.4	69.8	47.0	61.9	69.6	46.6	63.5	69.9	47.1
1. กำลังแรงงานปัจจุบัน	51.4	58.9	44.0	52.9	60.4	46.6	51.1	58.8	43.4
1.1 ผู้มีงานทำ	50.4	57.8	42.9	52.2	58.6	46.1	49.9	57.6	42.1
1.1.1 ทำงาน	47.0	53.1	41.0	51.9	58.2	45.9	45.8	51.8	39.7
1.1.2 มีงานประจำแต่ไม่ได้ทำงาน	3.4	4.8	2.0	0.3	0.4	0.2	4.1	5.8	2.4
- เนื่องจากฤดูกาล	2.7	3.9	1.5	0.1	0.1	0.0	3.4	4.9	1.9
- เนื่องจากเหตุผลอื่น	0.7	0.8	0.5	0.3	0.3	0.2	0.7	1.0	0.5
1.2 ผู้ไม่มีงานทำ	1.1	1.1	1.1	0.6	0.8	0.5	1.2	1.1	1.2
1.2.1 หางานทำ	0.2	0.3	0.1	0.4	0.6	0.2	0.1	0.2	0.1
1.2.2 พร้อมที่จะทำงานแต่ไม่ได้ทำงานทำ	0.9	0.8	1.0	0.2	0.2	0.2	1.0	0.9	1.1
- เนื่องจากฤดูกาล	0.2	0.2	0.2	0.0	0.0	0.0	0.3	0.3	0.3
- เนื่องจากเหตุผลอื่น	0.6	0.6	0.7	0.2	0.2	0.2	0.7	0.6	0.8
2. กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล (ไม่พร้อมทำงานเนื่องจากฤดูกาล)	1.9	0.9	3.0	0.0	0.0	0.0	2.4	1.1	3.7
ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป	33.0	26.3	38.7	38.9	19.6	33.8	32.0	15.4	22.7
1. ทำงานบ้าน	6.7	0.3	13.1	6.2	0.4	15.8	6.3	0.3	12.4
2. เรียนหนังสือ	9.2	9.3	9.1	11.3	11.5	11.1	8.6	8.7	8.5
3. บังคับ ขวา หรือไม่สามารถทำงานได้	5.7	5.1	6.2	5.7	5.6	6.8	5.6	5.0	6.3
4. อื่น ๆ	1.5	1.6	1.4	1.6	2.1	1.1	1.5	1.4	1.6
ผู้มีอายุต่ำกว่า 15 ปี	22.6	24.0	22.1	20.2	20.9	19.6	24.6	24.7	24.2

รายงานผลการสำรวจภาวะของการทำงานของประชากรหัวราชอาณาจักร ก.พ.39

อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน จำแนกตามหมวดอายุ เพศ ภาคและเขตการปกครอง (ต่อ)

(หน่วยเป็นร้อยละ)

หมวดอายุ (ปี) และเพศ	ทั่วราชอาณาจักร			กรุงเทพ- มหานคร	ภาคกลาง			ภาคเหนือ			ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ			ภาคใต้		
	รวม	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล		รวม	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล	รวม	ในเขต เทศบาล	นอกเขต เทศบาล
หญิง	61.2	58.0	62.2	58.4	62.5	58.7	63.2	62.5	57.1	63.0	60.2	57.1	60.4	61.3	55.1	63.8
13-14	8.3	4.2	9.2	1.4	7.5	5.6	7.8	7.7	4.0	8.0	9.5	6.8	9.7	12.0	14.3	11.6
15-19	40.1	34.0	41.6	39.9	41.9	32.6	43.5	36.7	18.8	38.2	42.0	22.6	43.3	36.3	22.0	38.5
20-24	70.4	65.6	71.9	65.0	76.6	68.6	78.1	68.8	58.7	69.7	69.7	69.0	69.7	69.7	66.1	70.3
25-29	76.6	79.2	75.7	81.0	78.9	77.4	79.2	78.5	77.3	78.6	72.1	79.4	71.6	75.1	68.7	76.1
30-34	78.3	76.2	79.0	75.8	79.9	75.4	80.7	82.0	81.8	82.0	75.5	76.6	75.4	79.4	75.7	80.0
35-39	81.6	77.2	83.0	76.0	81.5	77.4	82.3	85.9	86.2	85.9	80.9	79.3	81.0	83.3	75.2	84.6
40-49	78.3	72.7	79.8	69.7	77.7	75.4	78.1	82.4	80.0	82.6	77.0	77.9	77.0	85.2	77.2	86.5
50-59	62.4	49.5	65.5	42.0	62.6	55.0	63.8	62.9	59.1	63.2	65.5	62.3	65.8	70.8	62.4	72.1
60 ขึ้นไป	23.3	15.1	25.2	12.4	23.3	21.5	23.5	24.1	15.5	24.8	24.3	16.7	24.9	28.2	14.7	30.2

รายงานผลการสำรวจภาวะของการทำงานของประชากรทั่วราชอาณาจักร ก. พ. 39

จำนวนและอัตราร้อยละของผู้ไม่มีงานทำ จำแนกตามชั้นการศึกษาที่สำเร็จ เพศและเขตการปกครอง

เขตการปกครองและเพศ	รวม	การศึกษาที่สำเร็จ										อื่นๆ และ ไม่ทราบ
		ต่ำกว่า หรือไม่ มีการศึกษา	ประถม 4 ตอนต้น	ประถม ศึกษา ตอนปลาย	มัธยม ศึกษา ตอนต้น	มัธยม ศึกษา ตอนปลาย	อาชีว- ศึกษา	มหาวิทยาลัย		ฝึกหัดครู	อาชีว- ศึกษา ระดับ มัธยมศึกษา	
								สายวิชา- การ	สายวิชาชีพ- ชั้นสูง			
จำนวน (' 000)												
ยอดรวม	641.3	47.1	177.6	261.2	77.8	21.6	19.4	17.6	13.0	4.7	-	
ชาย	318.0	13.1	82.9	144.3	53.8	13.9	8.9	8.6	8.8	3.2	-	
หญิง	323.2	33.9	114.6	116.8	23.9	7.6	10.4	9.0	5.0	1.5	-	
ในเขตเทศบาล	78.4	1.8	6.6	12.7	22.6	3.1	11.6	12.6	6.4	1.8	-	
ชาย	48.9	1.3	2.7	6.1	21.3	0.8	4.6	7.2	3.2	1.2	-	
หญิง	29.4	0.1	2.8	6.5	1.2	2.2	6.9	5.3	3.2	0.5	-	
นอกเขตเทศบาล	562.9	45.4	171.9	248.4	55.2	18.4	7.8	6.0	7.4	2.8	-	
ชาย	269.0	11.7	60.2	138.1	32.5	13.0	4.3	1.4	5.6	1.9	-	
หญิง	293.8	33.6	111.7	110.2	22.6	5.4	3.4	3.6	1.8	0.9	-	
อัตราร้อยละ												
ยอดรวม	100.0	7.4	27.7	40.8	12.1	3.4	3.0	2.7	2.2	0.7	-	
ชาย	100.0	4.1	19.8	45.5	16.9	4.4	2.8	2.7	2.8	1.0	-	
หญิง	100.0	10.5	35.5	36.2	7.4	2.4	3.2	2.8	1.5	0.5	-	
ในเขตเทศบาล	100.0	2.1	7.2	16.3	28.9	4.0	14.8	18.2	8.2	2.3	-	
ชาย	100.0	2.7	5.6	12.6	44.0	1.6	9.5	14.9	6.6	2.5	-	
หญิง	100.0	0.3	9.8	22.6	4.2	7.7	24.0	18.5	11.2	1.7	-	
นอกเขตเทศบาล	100.0	8.1	30.5	44.2	9.8	3.3	1.4	0.9	1.3	0.6	-	
ชาย	100.0	4.4	22.4	51.4	12.1	4.8	1.6	0.5	2.1	0.7	-	
หญิง	100.0	11.5	38.1	37.6	7.7	1.8	1.2	1.2	0.6	0.3	-	

รายงานผลการสำรวจภาวะของการทำงานของประชากรที่ว่างตามอาชีพ ก.พ. 39